

Garai berriak, ohitura zaharrak

Zer egin? Nola hasi itzulpengintzan?

LURDES AUZMENDI

Lan munduan sartzea beti da zaila lehen aldiz pausu hori ematen duenarentzat, baita lana aurkitzen duen kasuan ere. Ez dakit garai berriak diren bizi ditugunak, baina gauza berriekin lan egitea egokitzen zaigula bai, eta sarritan lagungarri diren gauza horiek geure kontra ere etortzen zaizkigu. Horregatik, itzultzaile edo interprete lanetan hastera doazenengan pentsatuta, ibilbide bera egindako baten zenbait ohar doaz hurrengo lerroetan, lana egiteko modu berrien onurak frogatu arte eskola zaharrean hezitakoon ikuspegia lagungarri izango zaielakoan.

Itzulpen edo interpretazio lanetan aritzen garenok ez genuen, noski, abiapuntu berdina izan, baina urteetan zehar ikasitakoa eta irakasle lanaren bidez ikasleek izaten dituzten kezkek eta ardurak kontuan izanda idazten ditut ondorengo lerro hauek.

Gure parean, gaur lanbide honetan sartzten direnek badute abantaila handi bat: prestakuntza jasota datozela lan mundura.

Beraz, unibertsitatean ikasketak egiten dauden denboran ekin behar diote gero etorriko zaienerako prestaketari.

Unibertsitatean

Unibertsitatean pasatzen den denbora ikasteko da, noski, baina ez da gaintitu beharreko ikasgaiak ikasteko bakarrik aprobe txatu behar, bai baitira etorkizunean ikasgai horiei bezain probetxu handia edo handiago atera ahalko zaizkien ikasgaiak. Adibidez, taldean lan egiten ikastea, besteekiko errespetua eta elkartasuna praktikatzeari eta ikaskideen artean sareak eratzea.

Itzultzailearen lana bakarkako lana dela esan ohi zen garai batean, eta badira, noski, bakarka aritzen direnak edo norberak egin beharreko lanak, baina askotan izango dugu besteekin aritu beharra, lana antolatzen, besteek egindakoa zuzentzen edo gainbegiratzera, eta abar.

Bestalde, ikastetxetik kanpoko praktikak egiteko aukerak ere aprobeztatu behar dira. Batzuetan, praktika horiek norberak bakar-ka egingo ditu (enpresaren batean edo erakunderen batentzat itzulpenak egiten, adibidez), baina beste itzultzaile edo langile batzuekin lanean aritzeko aukera eskaintzen duen tokiren batean egitea ere komeni da, eta aukerak izaten dituzte ikasleek praktiken bidez. Praktikaldiak oso garrantzitsuak dira lanbidearekin lehen harremanak izateko, sarea egiten hasteko edo jarraitzeko, eta zergatik ez, aitabixiak edo amabixiak bilatzeko.

Unibertsitatean ikasi beharko litzateke, baita ere, eta hori ere ikasgai ofizialetatik kanpo, curriculuma idazten. Horretarako, irakasleen harrera-orduak erabil daitezke, adibidez; eta, bestalde, gogoan izan, curriculumean, egindako ikasketa, ikastaro eta praktiken berri emateaz gain, zuzenean ikasitakoarekin zerikusirik ez duten beste zenbait kontu ere sartzea, izan ere, lanerako edo ikasketa osagarriak egiteko orduan baloratzen diren gauzen artean bizitzako beste hainbat alderdi ere kontuan hartzen baitira (boluntario lanak, monitore eginkizunak, eta abar).

Edizio lanak nola egin behar diren, unibertsitatean gutxitxo ikasten da, edo ia bature ez: aprobeztatu praktikak; landu, ahal bada, kanpoan antolatzen diren ikastaroak (EIZIEk antolatzen dituenak, besteak beste), gaur egun itzultzaile baten lanean hain garrantzitsua den alor horretan trebatzeko.

Lan bila hasi

Ikasketak amaituta, askok ikasten jarraitzea erabakitzen dute. Hori aukeratzen du-

tenek atzeratu egiten dute urte bat edo gehiagoz lan mundurako sarrera; itzulpen edo interpretazio lanetan hastea erabakitzen dutenek aukera desberdinak dauzkate:

a) Itzulpen enpresa edo agentzietara jotzea lan eske.

Lehenago aipatu dugun curriculum hori txukun prestatu eta itzulpen enpresei bidaliko zaie lehenik. Noski, enpresa horietan hainbat eta hainbat curriculum jasotzen dituztela kontuan izanda, interes berezia baduzu, deitu eta elkarrizketa bat eskatzea da onena. Dagokionak, orduan, curriculuma aztertuko du eta, horren arabera, eskatutako elkarrizketarako dei diezaioke interesatuari.

Elkarrizketa ere prestatu egin behar da, eta norberaren merituen berri ematez gain, nahiak, ilusioak eta abar ere adierazi behar dira, horrek guztiak hobeto erakutsiko diolako lan-emaileari hautagaiaren balioa.

Enpresan bertan lanean hasten bada bat, gauzak emanak datozkio, alegia, ez du arduratu beharko lanerako tresneriaz eta abarrez.

b) Enpresa batentzat edo bere kontura bainan etxetik lana egingo den kasuan.

Itzultzaileak alderdi asko hartu beharko ditu kontuan lanean hasi aurretik. Hasteko, lanerako tresneria osoa eskuratu edo prestatu beharko du: ordenagailua, interneterako lotura azkarra, hiztegi, entziklopedia, eta gainerako kontsulta-materialak, paperean edo *online* direla, itzulpen-memoria programak (badira autonomoztat eskaintzak).

Ondoren kontu fiskalez arduratu beharko du, eta horretarako aholkularitza bilatzea da egin behar duen lehenengo gauza. Aholkula-

ritza hori EIZIEren bidez aurki dezake, elkar-
tean sartzen bada; norberaren herriko edo hi-
riko udaletxera ere jo dezake, eta bertan
emango diote aholku, edo non eska dezakeen
adieraziko diote. Eta kontuan izan badirela
laguntzak enpresa txikiak sortzeko ere.

Jarduera Ekonomikoen Zergan alta har-
tu ondoren (hau Euskal Autonomia Erkide-
goan doan da, baina Nafarroan, adibidez,
ordaindu egin behar izaten da), eta Gizarte-
Segurantzian ere alta hartu ondoren lanari
ekitea baino ez zaio geratzen.

Fakturekin adi, BEZ eta PFEZ zergak
behar bezala aplikatu behar direlako, eta
hiru hileroko aitortpena egitea ez ahaztu,
Ogasuna olagarroa bezalakoa baita: beso
asko eta luzeduna.

Aurrekontuak egiten ere ikasi behar izat-
en da (hitzeko, lerroko edo orriko kobratu-
ko den, zenbat, hitz errepikatuak kontuan
hartuko diren), eta ematen den hitza bete-
tzea ez ahaztu, epe kontuetan bezala, beze-
roak galtzeko bide segurua baita bi puntu
horietan huts egitea.

Zuzenketa garrantzia: itzulpen lanak ez
eman amaitutzat beste norbaitek ikusi eta
zuzendu arte. Hasten garenean zalantza
asko izaten ditugu, eta gehiegi trebatu gabe
egoten garenez, akatsak ere askoz gehiago
egin ditzakegu. Hemen ere funtzionatu be-
har du lankide edo ikaskideen sareak, alegia,
elkarri pasatzeko egiten diren lanak, el-
karri zuzentzeko. Eta horretarako apala
izaten ere ikasi behar da, zuzenduak izaten,
kritikak onartzen.

c) Interpretazioa

Interpretazioaren alorrak aukera gutxi
ematen ditu euskararekin, lan gutxi dagoe-

lako. Edozein kasutan, lanbide honetan tre-
batzen jarraitu nahi duenak, lanean jardur-
ten direnen laguntza bilatu behar du, eta la-
nean aritzen direnen batzuen berri izango
du irakasleen bidez.

d) Administrazioa

Azkenik, oposaketan aukera dago. Az-
ken urte hauetan oso lanpostu gutxi eskaini
dituzte, eta datozen urteetan antzera izango
da. Lehendik dauden lanpostuak hutsik ge-
ratu ahala bakarrik ateratzen dira postuak
lehiaketara. Nolanahi, sarriagotan deitzen
dira lan poltsak, alegia, ordezkapenatarako
zerrendak osatzeko izaten dira poltsa horiek
eta bertan sartzeko ere oposaketa antzeko
azterketak egin behar izaten dira. Azterket-
tarako deialdietan zerrendatzen dituzten
gaiak prestatzea eta tokatzen diren azterke-
tak gainditzea besterik ez da geratzen.

e) Literatur itzulpena

Literatur itzulpena da bereiz daitekeen
beste alor bat. Itzulpen mota hau gogoko
duenak bi aukera ditu:

- Literatura Unibertsala bildumarako
lehiaketa, EIZIEk Jaurlaritzako Kultura
Sailarekin batera kudeatzen duena, edo
Jokin Zaitegi lehiaketa, Elkar argitaletxe-
ak antolatzen duena.
- Norberaren inizatibaz gustuko libururen
bat itzuli eta argitaratu nahi izanez gero,
argialetxeetara bidal daiteke lagin bat, in-
formazio osagarriarekin batera (liburuaren
hautua justifikatuz, adibidez, edo goibu-
ruari buruzko prentsa ebakinak bidaliz,
ezaguna ez dela irudituz gero).

Azken batean, ez da komeni inondik ere geure txokoan bakarrik geratzea, inkomunikazioa ez delako bizi ditugun garaietan justifikagarria, ez eta onuragarria ere. Itzultzaileen artean zer mugitzen den ikusi nahi duenak, beraz, baditu tokiak, eta ateak jo besterik ez dauka:

1. EIZIE elkartearen albistegian harpidetza egin, doan, eta kito.
2. Zuzenean EIZIE elkartean bazkide egin, horrela Intranet ez baliatu ahalko zara albisteen eta lan poltsen berri izateko.
3. Itzul posta-zerrenda ere izango duzu, era guztietako kontsultak egiteko, eta

besteen lanaren berri izateko (bada eguneroko mezu-andana mezu bakar batean jasotzeko aukera)

4. Beste elkarte edota taldeen webgune zein blogetatik paseatu, helburu bereekin. Itzulpen aldizkariak irakurtzea ere interesgarria da.
5. Prestakuntza jarraituari begira, itzulpengintzaren inguruan antolatzen diren ikastaro zein jardunaldietan parte hartzea ere komeni da, lanbide berean ari diren bertako nahiz kanpokoekin egoteko, kezka eta interesak konpartitzeko; haiengandik ikasi eta geure ekarpenak besteei egiteko.

Viejos usos para nuevos tiempos: ¿Cómo dar los primeros pasos en la profesión?

El salto que supone terminar los estudios y adentrarse en el mundo laboral siempre resulta costoso. La traducción se ha considerado durante muchos años una labor solitaria, pero actualmente está bien claro que el perfil de nuestra profesión es muy distinto: si trabajamos en una empresa o para una empresa, si nos dedicamos a traducir o a interpretar en alguna institución, incluso cuando traducimos textos literarios, estaremos trabajando con otros profesionales (sean traductores e intérpretes o no y sea la relación personal o a través de distintas redes).

En todo caso hay que prepararse bien para hacer frente a esta etapa, y esa preparación tiene que iniciarse en la universidad aprovechando la formación reglada, pero aprovechando también al máximo las posibilidades que se les brindan a los estudiantes a través de las tutorías, las prácticas en empresas e instituciones, etc. Una vez finalizados los estudios y si se va a buscar trabajo habrá que seguir distintos pasos dependiendo del ámbito en el que se quiera trabajar. Finalmente, se recomienda entrar a formar parte cuanto antes de alguna asociación de traductores-intérpretes para tener acceso a información, formación, etc.

Usages anciens pour temps nouveaux : Comment démarrer dans la profession ?

Le saut que suppose le fait de terminer ses études et d'entrer dans le monde du travail est toujours difficile à exécuter. La traduction a longtemps été considérée comme un travail solitaire, mais à l'heure actuelle, il est bien clair que le profil de notre profession est très différent : si nous travaillons dans une entreprise ou pour une entreprise, si nous nous consacrons à la traduction ou l'interprétation au sein d'une institution, et même lorsque nous traduisons des textes littéraires, nous sommes amenés à travailler avec d'autres professionnels (qu'il s'agisse, ou pas, de traducteurs et d'interprètes, et que la relation soit personnelle ou s'établisse par l'intermédiaire de différents réseaux).

Dans tous les cas, il faut bien se préparer pour franchir cette étape, et cette préparation doit débiter à l'université, où l'on bénéficie d'une formation réglementée, mais aussi des multiples possibilités offertes aux étudiants par le biais des tutorats, des pratiques en entreprises et institutions, etc. Une fois les études achevées, et si l'on est décidé à chercher du travail, il faudra suivre les différentes étapes en fonction du secteur dans lequel on souhaitera travailler. Enfin, il est recommandé de devenir adhérent d'une association de traducteurs-intérpretes afin d'avoir accès à l'information, la formation, etc.

Old customs for new times: how to take the first steps in the profession

The leap one takes upon entering the work force after completing one's studies is always difficult. For many years, translation was considered a solitary labor, but now it is clear that the characteristics of our profession are very different: if we work in or for a business, if we translate or interpret in an institution, even when we translate literary texts, we will be working with other professionals (whether or not they are translators or interpreters and whether the relationship is in person or over the web).

In any case, one must prepare well for this stage, and this preparation must begin at the university, by taking advantage of the available systematic training, and also by taking the maximum advantage of the opportunities offered to students through tutorship, internships in businesses and institutions, etc. Once you have completed your studies and start looking for work, there are different steps to follow depending on the field in which you wish to work. Finally, it is recommended that you join an association of translator-interpreters as early as possible in order to gain access to information and training.